

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 18. ANUL XIV.

Sabiu, in 315 Martiu 1866.

Telegrafulu este de doue ori pe septimana: joia si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru don'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Eveneminte politice.

Sabiu in 26 Eebruaru.

Dupa „G. Tr.“ in Districtulu Naseudului s'a alesu deputati pentru diet'a din Pest'a Cavalerulu de Aldulenu vice-pres. alu tablei reg. si Alessandru Bohatielu Capit. supremu alu districtulu amintitu. Dupa „Herm. Ztg.“ aflamu ca in Abrudu s'a alesu Dionisiu Széles si adauge ca dintre romani au votatu numai 16 insi, ceilalti se vede ca s'a abtinutu. In comit. Hunedorei s'a alesu cont. Gothard Kun si Ladislau Makray *); in scaunulu Orestiei senatorulu Ioann Balomiri si oficialulu finantialu I. Tulbasu; in scaunulu Muresiului cont. Dominicu Teleki si Gab. Tolnay; in Bistritia Samuelu bar. Löwenhal si secr. jud. Lang.

In 6 Martiu n. au primitu Majestatea Sea Imperatulu pre Archiduci si dupa aceea pe ministrii. Mai tardiu au primitu pre generalulu Benedek carele sosi dela Veron'a. — Sambet'a trecuta s'a predatu Majestatiei Sele Imperatului in audientia solemnă de către ambasadorulu francesu la curtea din Vienn'a unu autografu alu Imp. Napoleonu si insemnele ordinului legiunei de onore pentru principele de corona Archiducele Rudolf.

Mai curséza o scire despre facerea unui lageru mare la Bruck langa Lait'a. — In privint'a principatelor romane se dice ca au ayutu ministrulu de esterne Mensdorf o conferintia cu ambasadorulu rusescu Stackelberg. Cestu din urma se vede ca partinesce desfacearea principatelor de către o lalta si alegerea a doi principii in fiecare principatu. In catu despre concentrările trupelor la marginele Romaniei se demintu, dicendu-se, ca scirile in privint'a acest'a sunt esagerate. —

Dela diet'a din Pest'a aflamu ca comisiunea insarcinata cu respunsulu la rescriptulu din urma aru fi gat'a si ca acel'a se va lua catu mai ingraba la desbatere.

„Avenu sa inregistramu“, dice „Conc.“, unu faptu imbucuratoriu dreptu dovada despre inaintarea causei nationalitatiloru chiaru si in sinulu aceloru cercuri unde pana acum se observ'a o nepasare totale deca nu tendintie contrarie principiului de nationalitate.

In 8 Martiu, la locuint'a deputatulu dietale Bernardo Ulmanu se adunara ca la 25—30 ablegati, reprezentanti ai cercurilor alegatorie slovace din Ungari'a superioare. Dep. Cubiti'a propuse a se face prin ablegatii slovaci o motiune in dieta cu scopu de a coluera pentru deslegarea cestiunei de nationalitatespre multumirea cuviincioselor pretensiuni a osebiteloru popore din Ungari'a. In inticlesulu acestei motiuni casa reprezentantiloru sa numesca fara intardiare o comisiune insarcinata a pregati proiectulu de lege in asta privintia. O viua desbatere s'au incinsu asupr'a acestei propusetiuni. Unii diceau ca nu aru fi oportunu, ca sa faca chiaru reprezentantii cercurilor slovace motiunea aminlita, precandu altii afirmau cumca chiaru acesti reprezentanti aru fi elementulu celu mai potrivit in delicat'a cestiune de nationalitate si ca initiativ'a din parte-le aru fi preafolositoria. „Corespondinti'a pestana“ carea aduse la publicitate acestu lucru insamna cu recunoscintia, ca reprezentantii cercurilor slovace au purcesu din punctulu de vedere alu unitatii si integritatii Ungariei. Precum adauge acelu diurnalu, conferint'a acest'a nu avu inca resultatu si ca spre acestu scopu se va mai continua. Salutamu acestu pasu menitu a ne apropi'a de impacuire. Densulu e dovada noua despre vitalitatea principiului, a carui'a realizare, dupa convingerea nostra descoperita mai adese ori, e numai o cestiune de t e m p u. Pasulu reprezentantiloru slovaci, dela cari noi nu sperasemu inca aceste semne de vietia, adeveresce ceea ce mai disesemu noi alta data ca principiulu de nationalitate „vires acquirit eundo.“ Credemu ca acestu adeveru au petrunsu si inimele deputatiloru magiari si ca inimele astfelu imprumutatu petrunse de necesitatea multumirei si infratirei voru aduce rezultatele dorite inca sub decursulu acestei sesiuni.“

Dela diet'a C r o a t i e i cetimu in dinarie, ca unu comitetu ad hoc insarcinat cu discutarea rescript. pr. in la adres'a dietei, au presentatu dietei elaboratulu seu, care se esprima, ca discutandu re-

*) In nrulu viitoru vomu publica decursulu alegerei de dep. in comit. Hunedorei. Red.)

scriptulu si asemenandu-lu cu rescriptele de mai intainte in obiectulu acest'a, afla o diferentia mare, pentru ca dorintiele dietei cate se aflau in consunantia cu cuvintulu de tron se afla denegate. Dupa aceea face o propunere in urma carei sa se alega o deputatiune din mijloculu dietei constatatore din 12 membri, carea sa se intielega cu o alta delegatiune din sinulu dietei pestane asupr'a cestiuniloru de statu, era resultatulu sa-lu referesca apoi dietei. Deputatiunea sa capete o instructiune in carea a) deputatiunea in intiesulu art. 42 din 1861 sa se dechiare in Pest'a, ca referintiele de dreptulu de statu ale regatului triunitu fatia cu Ungari'a nu se potu regula numai prin o lege lucrata de diet'a unguresca, ci prin o convenire a dietei croate si unguresci, carea sa capete in urma sanctiunea preainalta; b) la precisarea mentiunatelor cestiuni sa nu-si uite deputatiunea nici de bugetulu tierii, ce conformu art. 42 sta in legatura strinsa cu autonomi'a regatului triunitu; c) la fipsarea referintieloru de dreptulu de statu fatia cu imperiulu, deputatiunea sa nu scape din vedere, ca regatulu triunitu are sa functioneze ca individualitate imediata. In fine dice operatulu, ca presidiulu dietei croate sa intrebe la celu alu dietei unguresci, deca cesta din urma aru fi invoita cu o atare delegatiune, pentru ca la casu de unu respunsu favoritoriu sa se amaneze delegatiunei croate credentialele de lipsa. Mai adauge apoi propunerea de a se face o reprezentatiune la regele in care sa se motiveze aceste mesuri. Scirile despre disolverea dietei nu se vedu a fi adeverate, celu multu potesa se amane. — Academi'a slavica si museulu nationalu (alu slaviloru de media-di) sunt sanctiunate de regele.

In B o e m i a sunt escesele la ordinea dilei, din care se pote insa vede, catu de netoleranti sunt nemtii, cari pretindu a fi atata de culti, cu slavii resp. cechii, de carii pre tindiendu ca se afla mai inapoiati in cultura, nu aru ave a se teme nimic'a.

Din P a r i s u aflamu ca luna trecuta s'a tinutu cea dintai conferintia in cestiunea principatelor romane. Memor. dipl. spune ca Franci'a si Austri'a aru consimti in cele ce privesce principatele dunarene si deminte miscările de trupe austriace.

Din Itali'a aflamu ca ministrulu Lamarmora fiindu interplatu despre tinerea Italiei in cestiunea Romaniei au respuns, ca tinerea aceea are sa nu compromita Itali'a; mai departe se vorbesce despre mobilarea unei trupe de 10,000.

In S p a n i a au erumtu de nou rrvolutiunea. Regimentele revoltante trecu in Portugali'a, de unde, cerendu-i regimulu spaniolu ca desertori, nu-i capata.

„Invalidulu“ rusescu inca se incerca a deminti din tote poterile concentrarea trupelor; iara P r u s s i a care amenintia mereu pe Austri'a dice astadi ca scirile despre resboiu sunt absurde.

Din T u r c i a aflamu, ca la Constantinopolea, indat dupa sosirea scirei despre caderea principelui Cus'a s'a tinutu o conferintia decatra reprezentantii puteriloru langa port'a otomana. In acesta conferintia Ali pasia au dechiaratu ca abdicarea lui Cus'a ipso facto anuleza uniunea principatelor si asi'a porta are acum de a tramite unu commissariu la Bucuresci, carele se primesca regimulu provisoriu, pana la denumirea (?) altoru doi principii, ceea ce reprezentantii puteriloru au impededatu. Comandantele dela Sium'a au primitu ordinu a sta gat'a de plecatu.

In S e r b i a se iau din partea regimului tote mesurile spre a sustine iniscea ne turburata.

In R o m a n i a dupa scirile mai noue umbla agitatori, cari au de scopu a turbura lucrurile. „Romanulu“ publica si unele instructiuni secrete ale antagonistiloru romaniloru din care se vede, ca celoru ce avusera privilegiu li se promitu iarasi, iara pre cei neindreptatii inainte voru ai amagi cu libertati si mai mari decatu cele dobendite in tempulu din urma. — Cronic'a scandalosa povesteste de unu complotu in contra vietiei lui Bratianu de guvernulu trecut. Referamu cele audite si adaugemu, ca in impregiurari de aceste se schimba isvorele prea lesne. — Principele Cus'a spune P. C. ca inainte de plecare au daruitu n a t i u n e i tote proprietatile avute in tiera.

La conferintiele din Parisu sunt tramisi cu votu consultativu de catre regimulu provisoriu doi, de catre corpurile legiuitoare ia-

rasi câte doi membri cu votu consultativu. — In Moldavi'a celimu ca s'a tramisu unu comisariu din partea regimului pentru cá sa priveghiezo asupra liniscei in prefecturile de dincole de Milcovu.

Unu evenimentu de mare gravitate avemu sa mai insemnâmu astadi si acést'a e brosiur'a dlui I. Bratianu despre cestiunea a religiósain Romani'a. Brosiur'a se pronuntia in contr'a unei uniuni a româniloru cu curi'a papala. „Cá poporu latinu“ dice brosiur'a „noi nu avemu alta legatura cu popórele ce se afla in impregiurulu nostru, de cátu cea a religiunei, pre carea párintii nostrii au sciutu a o infári prin atâtea jertfe, si carea ni-a procuratu cale de pretensiuni la celelalte popóre de acelasi ritu. A pási din bisericã greca, insemnéza a rumpe ori ce legatura cu popórele vecine, cari aru trebuisa privéscain noinisce apostati, sia perde tóta influinti'a la densel. Inrandu noi in biseric'a latina — presupunendu ca aru fi o astfelu de convertire si din punctu de vedere alu ideiloru moderne cu putintia, — de siguru ca nu i-amu aduce unu sucursu puternicu; iara pusetiunea nóstra de neofiti aru fi ne insemnata. Remanendu noi in sa in bisericã greca, ne-amu sustiné influinti'a nóstra in Orientu, ceea ce va fitotde un'a mai favoritóre ideiloru si intereseloru celoru mari de civilizatiunea occidentala.

Revista diuaristica.

Rescriptulu au fostu primitu de o parte insemnata a diuaristiceii magiare cu mare recela. Dupa cum vedemu inse acum se radica si alte voci, cari vorbescu cu multa caldura despre densulu. Eata unu articulu intitulatu „hazai közügyek“ in Pest'i Hirnök nrulu din 8 Mart. n. in care se cuprindu cam urmatórele :

Dupace cuventulu de tronu fu primitu de tier'a intréga cu insufletire nemarginita si dupa ce in momentele cele d'antâiu chiaru si opozitiunea extrema s'a plecatu inaintea logiceii nedisputavere a cuventulu de tronu, nu au fostu nimenea indreptatitu a calculá la o mai daparte continuare a edificiiu constitutiunaliu din partea corónai, pâna candu diet'a nu va fi implinitu in privinti'a acést'a justele conditiuni puse de principele, séu pâna candu nu se va face revisiunea legiloru din 1848 ce stau in calea impacárei.

Opusetiunea, carea in urm'a confusiunei de idei ce domnea in tíera pe tempulu alegeriloru, se bucura de o majoritate de cele mai diferite colori (ce e destulu de vaieratu), purcediendu din ide'a retacita a strictulu dreptu de continuitate, au inceputu a clatiná prin adres'a ei, intielépta decisiune prea inalta a principelii, — inse rescriptulu alu doilea au aratatu ca corón'a nu venéza dupa grati'a partideloru, ci ca ea e condusa de principele, prin care vrea sa statoréscã si garanteze constitutiunea.

Adresei casei deputatiloru (carea au trebuitu sa se compuna cu atátu mai cu multa socotintia, cu cátu ea trebuie sa motiveze restatorirea ministeriului inaintea de revisiune) numai unu lucru e de a se multiamí si adeca, ca au datu de nou corónai ocaziune, de o parte de a asigurá si mai determinatu pre natiune in privinti'a pretensiuniloru ei constitutiunale, de alta parte de a deslucí si mai bine acele puncte de vedere prin care legislatiunea sa ajunga la o deslegare linisitóre si cu succese sigure. Dupa rescriptulu acést'a aru fi orbire a mai dice, ca regimulu sta in fati'a dietei fára programu la intielesu si determinatu.

Rescriptulu din 2 Martiu e programulu regimului pâna la acele margini pâna unde se incepe competinti'a tratáriloru dietali, caroru corón'a nu va a le anticipá. Rescriptulu intaresce de nou cunoscutulu punctu de manecare, s a n c t i u n e a pragmatica, garantandu de odata autonomi'a legala a Ungariei, cá o legatura, prin carea patri'a e nedespartibilu legata, pre lánge solidaritatea intereseloru deosebite, de provinciele ereditarie guvernate de principele comunu.

Problem'a impacárei se referesce asiá dara la dóue deosebite directioni.

Cea d'antâiu problema e de a se cugetá de unu modu, dupa care pe viitoriu afacerile comune sa se statoréscã pe cale constitutiunala, mâna in mâna cu provinciele ereditarie devenite constitutiunale.

In acést'a privintia se esprima rescriptulu, ca spre tratarea afaceriloru comune regimulu nu doresce cá Ungari'a sa-si jertfésca autonomi'a sea legala, prin urmare nu doresce parlamentu centralu, carele sa duca la unificatiune séu la coalitiune de natiunalitati.

Din contra, puterea centrala constitutiunala pe cátu iérta logice'a unitátiiei si carea mannesce afacerile comune, ea forméza punctulu de gravitate in launtru si in afara. In privinti'a acést'a nimic'a nu póte fi mai imbucuratori si mai linisitori decátu acelu punctu alu rescriptulu, prin care atrage atentiunea tierii asupra impregiurárei, ca „esercitarea influintiei indreptáite asupra afaceriloru comune (séu asupra celoru privitóre la puterea centrala) forméza garantiile cele tari ale autonomiei tierii. Adeca, garanti'a cea mai mare a regimului autonomu natiunaliu se cuprinde intr'aceea, ca prin participare nemijlocita vomu influinti'a asupra afaceriloru comune; si influinti'a acést'a o doresce acum ius'asi corón'a, de

ceea ce inainte de 1848, séu cu séu fára voia amu fostu lipsiti. De sine se intielege ca fiindu influintia pe bas'a paritátiiei, guvernarea din launtru va fi aperata de fiii patriei aflátori la puterea centrala in contr'a ori-cáru amestecu séu stirbire de dreptu, si inca mai bine aperatu decátu de ori ce ministeriu din Bud'a, carele dupa sunetulu art. III din 1848 aru fi numai unu scutu de hártia in contr'a puterei centrale.

Cine scie analisá corectu va pricepe si cum vrea coron'a impecarea cu privire la a dóu'a directiune si adeca la organizatiunea din launtru. De-si nu se dice apriatu prin cuvinte, se vede, ca coron'a nu doresce sa dea organizárei din launtru form'a cea ideala din art. III 1848. Ministeriulu parlamentariu are loculu seu numai lánge persón'a regelui. Cá sa fia acést'a in Bud'a, face lipsa de unu alter ego nevatabilu; de unde conditiunea sine qua non, cá sa se aduca art. III din 1848. Acést'a se spune espresu in rescriptu, ca e preste putintia si asiá ce-va nu potemu acceptá, pentru ca se eschide unitatea monarchiei si purtatoriulu acesteii, domnitoriulu constitutiunaliu.

Rescriptulu considera determinatu drepturile, regelui cu care investesce coron'a constitutiunea si dice, ca principele vrea insusi sa gubérneze va sa dica nu vrea sa conditiuneze si sa atárne decisiunile si ordinatiunile legali regesci, dela contrasemnatura cea dupa placu a ministriloru de partida.

Principiulu respunsabilitátiiei sa nu confunde intru nimic'a pre adoratorii dreptulu si a legalitátiiei. Responsabilitatea nu o suplinesce resturnarea ministriloru de cátra partide; iara de alta parte sántienia respunsabilitátiiei e pusa in spiritulu constitutiunei, carea e mai de inainte chiaru si de S. Stefanu.

Sublimitatea corónai inca trebuie socotita, carea nici demanda nici acopere ilegalitatea.

Déca corón'a in rescriptu nu se lasá la concessiuni privitóre la dominarea partiteloru parlamentarie, accentuéza de alta parte municipalismulu, care este demultu trecutu in viéti'a natiunala.

Dupa mai multe espressiuni de bucuria pentru acést'a mesura din partea corónai adauge, ca in legatura cu acést'a intentiune loiala a corónai vede o indigatiune in privintia legii electorale, care (cea din 1848) au fostu nimicitu influinti'a comitateloru in dieta si au schimbatu dreptulu celu mai scumpu si cardinalu cu o fictiune orbitóre.

In fine se vaiera asupra procederei dietei, in privinti'a economisárei cu tempulu si o sfatuesce, celu putinu acum dupa rescriptulu din urma, a se apucá de lucrurile folositóre, dar nu a petrece tempulu cu polemicii seci si cu incriminári cerbicoase si fára de scopu.

Pré'naltulu rescriptu regescu

la adres'a dietei Ungariei

Noi Franciscu Iosifu I., din grati'a lui Ddieu Imperatulu Austriei, regele apost. alu Boemiei, Galitiei si Lodomeriei, regele Lombardiei, Venetiei si Iliriei; archiducele Austriei etc. etc.

Demnitariiloru, ordeniloru bisericesci si mireni si reprezentantiloru credinciosei Nóstre Ungarie, cari s'au intrunitu la diet'a conchiamata de noi pre 10 Decembre 1865, in liber'a nóstra cetate reg. Pest'a salutarea si grati'a Nóstra!

Iubiti credinciosi! Espressiunea de alipire fidela a demnitariiloru si reprezentantiloru adunati in dieta, cuprinsa in pré umiltele adrese dela 26 Fauru a. c. o primimu gratiosu si o considerámu dimpreuna cu recunóscerea multiamitóre a intentiuniloru Nóstre parintesci cá documente imbucurátóre de incedere sincera. Cu incedere imprumutata si cu franchetia fára de reserva, impertásimú si noi respunsulu nostru la acele dorintie cuprinse in adrese in respectulu cáror'a momentuositatea rapórteloru subversante pretinde cu intetire desfasiurarea (esplicarea) mai de aprópe a intentiuniloru Nóstre de domnitoriu.

Cu multiamire ne-amu incanosciintiatu despre contielegerea ce s'a infintiatu in respectulu punctulu de manecare a intielegeriloru dietali aretatu in sanctiunea pragmatica. Ide'a comunitátiiei de interese si de aperare, precum o vedemu intonata in adres'a casei de susu, a formatu mai cu doi seculi inainte de infintierea sanctiunei pragmatice, motivulu de capetenia alu impreunárei statorite intre regatulu Ungari'a si tierile ereditarie ale casei nóstre domnitóre. Concedemu bucurosu, ca prin statorirea mai acurata mai durátóre a acesteii comunitátiiei cuprinsa in amintit'a lege fundamentale, tierile nóstre ereditarie au capetatu o putere mai mare. Insa impreunarea nedespartibile e totoruru regatelor si tieriloru casei nóstre domnitóre, au asecuratu deodata si sustarea teritoriale si ne-dependinti'a natiunale a regatulu Ungari'a, fiindu-i totodata stel-pulu celu mai eficace de aperarea securitátiiei lui (regatulu) in afara. Deci fiindu binefacerea impreunárei reciproca, stáruintiele nóstre trebuie sa fia intr'acolo indreptate, cá sa asecurámu bine-cuventárele ei in modu duratoriu si pentru aceea sa regulámu relatiunile cari resulta din comunitatea intereseloru si a aperárei conformu assiomeiloru sanctiunei pragmatice si amesuratu tempulu.

Tierile tinetóre de corón'a unгурésca facu o parte insemnata a Monarchiei Nóstre. Puterea spirituale si materiale, bunastarea,

pacea interna și securitatea imperiului, sunt condiționate în lierile memorate prin acele-si momente, cari stau în operare reciproca încordată. Estinderea extraordinară și perfectiunarea mijloacelor de comunicațiune, cari lega interesele la oalalta cu mii de fire, și abstragendu dela urmările aduncu tăietore ale desființării vame-loru dela marginile țierei, au redicatu tare acésta operare reciproca. — Si acésta stare, ce se desfășura cu tempulu pretinde o regulare acurata cu atātu mai verosiu, că câtu sunt mai defectuóse în respectulu acest'a legile Ungariei, cari au straformatu ocármuirea-interna, ce sa tine de nessleru de lipsa cu celelalte regate și țieri inse, séu nu s'au îngrijitu de locu séu pré putinu. Dupa ce in sa natur'a lucrului și interesele cele mai momentóse ale toturoru popóreloru Nóstre pretindu, că sa se delibereze deodata și cu o cale totu aceea, ce sa tine deolalta și ce are influinția asup'r'a altei'a, detorintiele Nóstre de regentu și ingrigirea pentru adevératulu bine alu popóreloru Nóstre, Ne oprescu a concede, ca la restaurarea intentiunata de noi și la realizarea institutiunilor constituționali unguresci, sa remăna suspinse și în nesecuritate acele afaceri, dela a căroru regulare oportuna și imprumutatu multiamitóre într'o forma e condiționata firea împreuna pacica și priințiosa a deosebiteloru țieri tinetóre de monarchi'a Nóstra, desvoltarea bunastărei loru, precum și securitatea, vadi'a și puterea imperiului.

Din acestu cuventu amu îndreptatu atentiunea demnitariloru și reprezentantiloru țierei în line'a prima la afacerile comuni și la modulu tratărei acelor'a, și increderea; ce amu pus'o în întielepțuinea demnitariloru și reprezentantiloru țierei, nu Ne-au insielatu, pentru ca ei recunoscú ca „suntú atari afaceri, și ca stăruinti'a loru va fi îndreptata într'acolo, că sa aduca în respectulu statoriei și modulu tratărei acestoru rapórté atari determinatiuni, cari să corespundá scopului fără de periclitarea autonomiei loru constituționali și a neependintiei legali.”

Noi amu datu drepturi constituționali și aceloru țieri ale imperiului Nostru, cari pân'acum n'au posieditu de aceste. Deci e departe de Noi pretensiunea, că Ungari'a sa aduca de sacrificiu autonomi'a sea constituționale și neependinti'a-i legale: acceptámu totusi, și cu incredere în petrundera și conceptulu chiaru alu intereseloru țierei și potemu cu dreptu acceptá, ca Ungari'a vré a-si folosi și va folosi autonomi'a sea constituționale, — ale cărei margini necesarie le-amu desemnatu în cuventulu Nostru de tronú în spiritulu sanctiunú pragmatice, — nu spre izolarea propria, care duce numai la slabire, ci cá mijlocu spre a câstiga validitate intereseloru sele adeverate și duratóre.

Esercitarea influinției îndreptátite asup'r'a afaceriloru comune, forméza de o parte garanti'a cea mai secura a autonomiei legali a țierei, pre candu de alta parte lucrarea binefacatóre a acestei influinție se va estinde și cu referinția la bunastarea, securitatea și puterea imperiului.

Cu multiamire vomu cautá asiá dara la începutulu consultáriloru diu respectulu acest'a, și nu ne indoimú, ca în decursulu consultárei patrunditóre a acestoru cestiuni, se va ivi de siue și necesitatea unei esaminári afundu tăietóre, și modificatiuni oportune a legiloru din 1848.

Deslegarea cestiunii afaceriloru comune nu-si afla incheierea multiamitóre numai în statorirea acelor'a, ci condițuneza și tratarea loru propria, asecurata de ori ce pedeca precum și întemeierea unei colucrări consunatóre atātu a puterii legelative, câtu și acelei esecutive. O atare tratate de sine statatóre a ramuriloru de guvernare ce se referescu la aceste, cum a determinat'o alu 3 art. de lege din anulu 1848 fără nessleru organien recerutu, eschide posibilitatea unei tratări cu succesu a afaceriloru comuni.

Modificatiunea acestoru legi de altmintrea, precum amu dechiaratu acésta în cuventulu Nostru de tronú, e necesaria și din acelu cuventu, pentru ca unele determinatiuni ale art. de lege 2, 3, și 4 din 1848 stau în opusetiune drépta cu drepturile Nóstre de domnitoriu. Practicabilitatea formei de guvernare statorita în art. 2 de lege e condiționata prin locutiunile amintitu în art. 2 prevediutu cu putere regésca.

Principiulu unităției monarchiei întemeiatu prin sanctiunea pragmatica, misiunea oficiului Nostru de domnitoriu ce se baséza pre acésta, câtu și acele sentieminte personali, cari le nutrimú în inim'a nóstra parintésca pentru regatulu Nostru Ungaria, și cari Ne îndemna a eserčiti nemijlocitu acestu dreptu de domnitoriu constituționalu alu Nostru, nu Ne concede a Ne invoi candu-va în punerea unui atare locutinatoriu, precum nu Ne potemu dechiará multiamiti nici cu acea determinatiune a art. 4 de lege, dupa care diet'a nu s'arn poté desólve înainte de statorirea bugetului.

Credemu ca motivele, cari redica alipirea țierei de drepturile sele constituționali la unu gradu asiá de inaltu alu pietătii, o voru conduce și acolo unde e vorb'a de inviolabilitatea drepturiloru și autoritătii corónei, cari suntú piétr'a anghiulara a constituțiunei.

Tinemu mai departe de neincungiuratu de lipsa a îndreptá atentiunea reprezentantiloru adunati în dieta la acele greutáti, cari contrastau restaurárei numai decátu a sistemului municipale și din acelu temeiu, pentru ca cu privire la straformările sociali ce s'au întemplatú de atunci, s'a făcutu cu nepotintia a esecutá, fără de pe-

riclitarea cea mai mare a trebuințieloru ocármuirei interne, determinatiunile provisorie a art. 16 și 17, din 1848, cari au fostu compute numai pentru pretensiunile momentulu de atunci. Sistemulu municipale a prinsu, dela guvernarea celui d'antáiu rege prin eserčitiu ne'ntreuptu, radecine adance în viét'i'a natiunei. Legile din 1848 stramatandu form'a ocármuirei țierei, fără de a o aduce în consonantia cu institutiunile ei stravechie, au creatu unu contrastu de principiu, a cărui complanare nu se poté asceptá decátu numai pre basea unei esaminári cu petrundera și a unei debateri serióse. Asceptámu asiá dara, ca demnitarii și reprezentantii adunati în dieta si-voru întórce atentiunea spre acésta si-si voru tiné de un'a dintre detoriele loru cele mai intellitórié: a Ni asterne rezultatu consultáriloru loru din respectulu acest'a.

Mai departe e neaperatu de lipsa, ca art. 22 de lege din 1848, despre gard'a natiunala sa se stérge, dupace acel'a în decursulu tempului scurtu în care a sustatu a casionatu o ingreunare de prisosu a poporului detragandu-lu dela ocupatiunile sale cele pacinice, iara scopului— de a sustiné securitatea publica— n'a corespunsu, ba mai multu au produsu rezultate în direptiune contraria.

Afara de acésta e de doritu, ca la tempulu seu sa se revedia cu precugetare tóte decisiunile legiloru din 1848, cari pána acum'a nu le-amu pusú în viét'ia. Aceste legi, cari s'au infiintiatu sub apesarea relatiuniloru cutrieratórie de lume, pórtá în sine caracterulu pripirei; ce se dovedesce nu numai din esaminarea loru teoretica ci și prin esperintia p. e. cu privire la legea electorale a cărei aplecare s'a încercatu acú de dóue ori.

Din aceste urmeza de sine ca Noi în sentiementulu detoriei Nóstre de regentu, nu Ne potemu invoi la restituirea faptica a acestoru legi, ce se pretinde pre basea continuitătii de dreptu, înainte de a le esaminá cu grige, de a le acomodá dupa pretensiunile relatiuniloru faptice și înainte de a le indepliní dupa doctrin'a esperintiei.

Scopula animiei Nóstre parintesci nu e numai o multiamire momentana, ci infiintierea unoru institutiuni duratórié și corespunđiatórié scopului. Înainte de întemeierea ordinei viitórié a diferitiloru rami a servitiului publicu Ne oprescu chiemarea Nóstra de domnitoriu precum și detorintiele cátra tóte popórele Nóstre a duce organismulu sustatoriu la ruinare, a impedecá rótele machinei statului, a schimbá o stare provisorie cu alt'a, și prin acésta, a clatiná în cercuri mai departate odich'n'a inceputa a spiriteloru. Reprezentantii țierei inca sentiescu greutátile trecerei, și în asta privintia în locu de legalitatea rigorósa se dechiará pentru respectarea cuvenințiosa a relatiuniloru.— Dela ei aterna a micșiorá greutátile cari se opunu nesuintieloru Nóstre parintesci îndreptate spre restituirea constituțiunei loru, déca su-aplecati a întórce o mesura mai mare a ecuitătii la dejudecarea stărei presinte.

Nimenea n'a semțitu mai tare decátu Noi pondulu greutátiloru și alu pedeceloru, cari s'au opusu nu numai în o directiune opului impaciuirei inceputu de Noi, totusi amu pasitu, cu abnegare propria și cu resolutiune tare, salutatu și urmaritu de manifestările pline de incredere și însufletite ale țierei, pre acestu terenu, pe care sperámu cu incredintiare ca vomu intelni spriginirea prompta a demnitariloru și reprezentantiloru țierei, și pentru aceea, căci precum vomu impartí glori'a succesului cu țiera, asiá va atinge și greutatea respunsabilitătii atātu țier'a câtu și pre Noi.

În impregiurările straordenarie de acum, singur'a posibilitate a aplicárei practice a continuitătii de dreptu o vedemu într'aceea, ca modificarea legiloru sa se întemple numai pre basea unei transactiuni dietali, a cărei statorire presupune colucrarea fapturiloru îndreptátiti ai legelatiunei unguresci, un'a transactiune, rectificata prin testimoniulu istoriei, a cărei pagine dovedescu nu numai cu unu esemplu, ca în asemene giurstári s'a observatu asemene procedura. Procederea acésta cu atát'a e mai demna de urmatu cu câtu a fostu mai poterica cutrierarea, a cărei urmări triste a le sterge, este scopulu staruintieloru nóstre comuni.

În acestu modu se va poté infiintia contielegerea, se voru poté complaná greutátile și ordiná tóte rapórtéle acele, cari trebuiescu lamurite și regulate, déca voimú sa astopámu definitivu isvorulu incurcatureloru viitórié. Sentimú și Noi aduncu pondulu detorintieloru ce Ne apasa, sentimú însemnatarea de dreptulu publicu a ungerei reg. și santieni'a juramentului, prin care regele încoronatu promite, ca va sustiné constituțiunea nestirbata. Insa chiaru pentruca Noi nu tinemu încoronarea numai de o ceremonia solena nu Ne potemu invoi la restituirea atátoru decisiuni legali, a căroru sustinere a o intári prin juramentu Ne oprescu insusi credința Nóstra religiósá și graiulu consciinției Nóstre. Suntemu convinsi, ca demnitarii și reprezentantii țierei adunati în dieta voru recunósce în aceste sentieminte religiósé a le Nóstre grati'a cea mai secura pentru sustinerea constituțiunei țierei.

Dupace actulu acest'a solemnú va pune, precum sperámu, stavil'a clatinárei viét'iei politice, vomu urmá fără a Ne indoi graiulu inimei Nóstre parintesci, carea e totdeun'a plecata a lasá sa domnésca grati'a și fără periclitarea linisței publice vomu poté eserčiti în deplin'a mesura celu mai nobilu dreptu reg. alu Nostru.

Cu privire la cererea pentru întregirea dietei care se referă la Dalmația, cetatea Fiume și acele ținuturi a căror conchiamare se ordenează prin V. art. de lege din 1848. cugetăm a fi de lipsa a rezervă desbaterea lor merită pentru acel timp când, în urmă rescriptului Nostru reg. dela 27 Fauru a. c. în dreptul către dietă croată și slavona, Ni se voru susține rezultatele pertractărilor dietali, de ore ce aceste chestiuni stau în legătura strinsă cu deslegarea fericită a relațiilor pendinte de dreptul publicu a le Croației și Slavoniei.

Cu bucuria amu primitu promisiunea casei magnatiloru, și reprezentanților, prin care „sunteti aplecați a respecta totdeun'a principiile ecuității și ale dreptății față cu toate clasele popoarelor țerei fără deosebire de religione și limba, și anume voiti a garanta prin lege totoruru locuitoriloru nemagiari ai Ungariei toate acele, ce în asta privință poteseu interesele lor și interesul comunu alu patriei.“

Intre detorințele Nostre de Domnitoriu cea mai placută Ne va fi, deca vomu potè promovă pe lângă susținerea întregității teritoriale a țerei realizarea acestui rezultat doritu și de Noi, căci Noi salutăm cu bucuria viaa contielegerea pacica a totoruru locuitoriloru țerei și armonia intereselor lor și Vomu fi totdeun'a gata a o sprigini și înaintă.

Dela activitatea și înțelpt'a îngrijire a demnitariloru și a reprezentanților țerei aterna acum'a, a accelera acel momentu, în care Ni se voru aterne afari proiecte, cari stau în consonanță cu drepturile Nostre de Domnitoriu cu esigintile legali ale Monarhiei Nostre cu dreptele pretensiuni ale țeriloru laterali.

Noi vomu numera acela momentu între cele mai fericite a vieții Nostre cându vomu potè dice cu conștiința liniscită, că prin sancționarea reg. a acestor proiecte, amu înaintatu bunăstarea adevărată a Ungariei și a totoruru popoareloru Nostre și amu pusu petru fundamentale, pre care se va potè radica în modu duratoriu bunăstarea, securitatea și puterea monarhiei Nostre.

Almintrea Ve remanemu cu gratia și favoarea imp. reg.

Datu în capitala țerei Nostre Ungaria, Bud'a la 3 Martiu omie optu sute siase-dieci și siase.

Franciscu Iosifu m. p.

Georgiu Majlath m. p.

Ioanne Barthos m. p.

VII 6 g u 20 Fauru

Astadi avemu cu unu demnu și evlaviosu invetiatoriu mai puțin, căci fostulu invetiatoriu alu Colnicului Ioann Popescu nascutu în Recit'a muntana numai este, nu se mai numera între cesti din asta viața trecătoare. Elu unu idealu de invetiatoriu au trecut în imperati'a spiritelorū; elu pre demnulu invetiatoriu au trecut sa-si i-a cununa osteneleloru sele, la eternitate.

Ioann Popescu murit în 5 Fauru de mörte grabnica în anul 38 alu vieții și alu 20-lea alu carierei sele ca invetiatoriu. Elu fu răpitu asiă dara de mörte din mijlooculu activității sele. În-mormentarea lui inca au fostu o dovă de vrednicia lui căci totu poporulu din Colnicu Recit'a și Dognecia montana au alergatu din toate părțile spre ai da onōrea cea de pre urma. Patru preoti și 10 invetiatori au celebrat rugăciunile Ddieșei. În biserică sa ceti o cuventare a cărei motu din scriptura fu: Aduti aminte ca mörtea nu zabovesce. Sirachu 14, 12. Intre cei ce-lu petreceau eră și școlarii lui.

O durere atātu de adenca se exprimă în inimile totoruru încātu cugetai ca fia-carele deplange unu tata, unu frate seu unu sinceru și intimu amicu.

Reposatulu lasă și doi prunci după sine și adeca unulu de 12 ani, ce se afla în 1 clasa gimn. în Lugosiu și stă sub purtarea de grija a ablegatulu nostru pre demnu Aloisiu Vladu de Saliste, iară celu mai micu de 5 ani se afla la socorlu reposatulu inv. Raicu Oprianu în Cacov'a.

Inv. Ioann Popescu au fostu unu barbatu sirgitoriu, au tipăritu table cu litere române, au scrisu multu au compus map'a Europei s. a. Densulu prin portarea și înaintarea în invetiaturi au înaintatu și în statii totu mai bune, de alta parte inșă au fostu laudatu în mai multe renduri de intru fericire reposatulu Ilustr. Consiliariu de școle și Cavaleru alu ordin. Franciscu Iosifu pentru merite, Constantinu Ioanovicu.

Fia-i țieran'a usiōra și amintirea vecinica!

„Zukunft“ diariu politicu pentru interese române și slave va esī din 20 Martiu incolo în formatu mai mare, pre lângă pretiulu de abonamentu de mai înainte de 14 fl. 7 fl. și 3 fl. 50 xr. pe anu, jumetate de anu și pe patrariu de anu. Zukunft se ocupa de afacerile române în modu simpaticu discutandu-le în articuli de fondu și în corespondinție originale dela diet'a din Pest'a și din Ardelu. Recomandăm asiă dara fōi'a acest'a patriotiloru români spre a o sprigini cu abonamente câtu se potè mai numeroșe. În fine adaugem ca fōi'a acest'a este unica între foile vieneșe, care împatisēza cu interesele noastre române și carea au datu

atâtea dovezi despre aপরera a celor'a și le unice'a care ne face cunoscute nedreptățile ce ni se facu și publiculu străinuu.

Principatele române unite.

Bucuresci 23 Fauru.

Tote spiritele la noi au fostu de vreo 24 de ore ocupate de institutiunea cea mare, frumoșă, liberala și natiunala a gardei natiunale. Nu scim cum s'a fostu respanditu șcirea ca s'aru fi formatu o majoritate în Adunare care aru fi otarita a respinge acēta binefacatori'a institutiune! Pe câtu amu potutu află, au fostu în adeveru ore cari cerinti de opiniuni în Adunare, mai multu inșă asupra oportunității de câtu asupra principiulu, dar, după o desbatere ce s'a facutu astadi între comitatulu de delegati ai Camerei și Ministrii, întielegendu toti ca situatiunea presinte cere imperiosu concessiuni reciproce, credem ca suntemu destulu de bine informati spre a afirmă ca s'a primitu mai în întregulu seu proiectulu votatu de fost'a Adunare, și ca, în ședinti'a Adunării de Vineri, acēta institutiune binefacatori'e va fi unu faptu implinitu. Acēta institutiune este atātu de natiunala și atātu de generala de guvern, nu numai de cei mai înșemnați locuitori ai Bucurescilorū, ci încă și decătra cetatienii din judetie. Spre a da o dovada despre acēta, publicarăm mai susu o depesie din Craiova. În șfersitu, considerandu-o acum că terminata, strigăm și noi cu cetatienii din Craiova: Traiesca Adunarea electiva! Unu faptu inca mai are acēta Adunare a face, și atunci va binemerita dela Natiune. Acestu faptu este a da natiunei și o constitutiune, și o constitutiune, în care principii dela 89 sa se transforme în fapte. Consiliulu de Statu elaboreza acēta mare șarta, și Adunarea nu ne putemu indoii c'o va vota. Precumu se va vedé mai la vale, foile din Paris suntu șicure ca ne vomu areta demni de protectiunea ce ni-a acordatu Franci'a, Adunarea actuala va face dar totu spre a mantine la înaltimea la care natiunea și reprezentantii sei se arata naintea lumii în diu'a cea memorabila dela 11-23 Februaru.

Șciri particulare ce primirăm chiaru astadi din Paris, ne spunu ca Franci'a, Engliț'a și Austri'a mantinu cu ștăruința dreptulu nostru de autonomia, neintervenirea nici unei puteri în afacerile noastre, pe câtu tempu vomu mantine ordinea și ne vomu areta demni de libertate, precumu și convocarea puteriloru în conferinție, ba inca chiaru în Congresu. Diariulu La Patrie, adauge, ca aceste trei puteri, „suntu otarite a lasă poporulu românū de a dispune elu însusi despre destinările sele.“ Diariulu L'Avenir National adauge: „Deca Comitete de Flandra nu va primi, poporulu românū aru avea unu mijlocu șimplu spre a scapa de ori ce neurcatura; acēta este a nu mai alege atunci pe nici unulu. Amu vediatu popore guvernandu-se singure și implinindu forte onorabile acēta afacere.“

L'Opinion National, care până la 23 Februarie sustine fostulu guvern, acum sustine natiunea cu cea mai mare caldura. Ea spune ca diariulu dela Petersburg dechiara ca țerămulu nostru va fi respectatu de nu vomu rope tratatele, și apoi dice: „Deca tratatele suntu respectabile, e presiunea vointiei natiunale este și mai respectabile.“

Tota lumea, dar, sustine astadi ca puterile sa respecte vointia natiunale. Locoteninti'a Domnēșca este otarita a nu ceda nici unei presiuni; armata, pe câtu va mai fi unu singuru omu viu, este otarita la rendulu seu a sustine unirea și dreptulu natiunii de autonomia. Natiunea ore va osteni? Nu. Românulu se lasa lenei pe câtu șta culcatu: cându inșă se școlă, și-si sumete manecelu, nu mai șefere rusinea. Din fericire nu suntemu amenintati; misiunea noastră acum este numa a fi linisciti, dar energici, și a ne da o constitutiune care se pue în practică principiile dela 89. Acēta toate le va face natiunea, guvernulu și Adunarea, și prin urmare, Romani'a de acumu este, și va fi un'a și nedespartita, libera și respectata. („Romanulu“)

Nr. 9—2

Concursu.

Pentru întregirea statiunei vacante de invetiatoriu din Furlucu în Comitatulu Carasiului, protopresbiteratulu Lugosiuului se escrie prin acēta concursu.

Cu acēta statiune suntu împreunate următoarele emolumente anuale:

În bani gat'a 52 fl. 50 xr. v. a. în naturale: 10 metrete de grâu, 10 metrete de cucuruzu 50 ponti de lardu; 50 ponti de sare, 8 ponti lumini, 8 orgii de lemne, 4 pentru invetiatoriu 4 pentru școlarii și 2 jugere de pamentu.

Doritorii de a ocupa acestu postu de invetiatoriu voru ave a-si înzestră petitiunile lor concursuale timbrate cu estrasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cursulu pedagogicu în institutulu preparandialu din Aradu, despre șervitiulu de până ad și despre portarea lor morala și politică, și a le șubterne Venerabilulu Consistoriu alu diecēșei Caransebișiuului până în 10 Martiu a. c. calendariulu vechiu.

Din ședinti'a consistoriala ținuta în Caransebișiu la 3 Fauru 1866.